

S O Č Č A

(Večerno izdajanje.)

Izhaja trikrat na teden v šestih izdajah, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdajanje opoldne, večerno izdajanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s "Kazipotom" ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 . 60 3-30
četrt leta 3 . 20 1-70
Posamične številke stanejo 10 viti.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v "Goriški Tiskarni" A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. večer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

"PRIMOREC" izhaja neodvisno od "Soča" vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

"Soča" in "Primorec" se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčić na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Oglasi in poslanice

se računajo po peti vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostora.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice.

"Goriška Tiskarna" A. Gabršček tiska in zalaga razen "Soča" in "Primorec" še "Slovansko knjižnico", katera izhaja mesečno v sнопištih obsekih 5 do 6 pol ter stane vsako leto 1 gl. 80 kr. — Oglasi v "Slov. knjižnici" se računajo po 20 kr. peti vrstici.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

"Gor. Tiskarna" A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Petje in glasba.

Petje in glasba sta postala v našem družabnem in društvenem življenju činitelja, katera zavzema v njem častno mesto. Da sta zavzela tako mesto, temu se ni čuditi, saj odkar stoji svet, je bila čislana lepa pesem in upoštevan pravilno izveden komad glasbe. Petje in glasba povzdigujejo človeka, mu segata do srca, ga bležita, tolažita ter razveseljujeta po storjenem delu. Lepe pesmi glas seže v deveto vas, zato pa tudi vsakdo rad poslušajo lepo petje ter spoštujajo pevce; in tako je tudi z glasbo. To vemo in občutimo vsi, vemo pa tudi, da smo Slovenci v mestu baš na te dve strani bili do slednjih časov ne preveč na dobrem. Ne bomo tu posegali nazaj ter iskali vzrokov temu nedostatku, kateri so različnega značaja, marveč samo konstatovali smo hoteli dejstvo — od tu pa glejmo naprej!

Nov korak naprej smo storili Slovenci v mestu. "Pevsko in glasbeno društvo" je v kratkem času svojega življenja pokazalo dovolj moči, da bo vstrajalo pri začetnem delu ter napredovalo. Seveda v okviru naših razmer. Takoj, ko je stopilo v življenje, je vzbudilo zanimanje, in s svojimi nastopi si je pridobilo na mah veljavo.

Omenjali smo že svoječasnno, da jeseni, če le mogoče, prične društvo s pevsko in glasbeno solo. Omenjanje se uresničuje, kajti, kakor naznanja društvo, odpre pevsko in glasbeno solo s 1. oktobrom t. l. Poleg petja, v katerem se vadijo pevci po dvakrat na teden, odpre društvo še pevsko in glasbeno solo za deklice in deklice ter za gospode in gospodične; in zraven tega bo še sola za orkester za gospode, ki že svirajo kakor instrumenti.

Pevsko in glasbeno društvo si je postavilo torej s tem veliko nalogo, ali predno je to storilo, je poskrbelo tudi za to, da bo tej nalogi kos, da jo bo moglo izvrševati tako, kakor priliče. — Slovenci v mestu smo doslej živo pogrešali take sole, kakoršno nam nudi sedaj pevsko in glasbeno društvo, in živo smo pogrešali tudi pevskih vaj v takem obsegu, kakoršne so v baš imenovanem društvu. Sedaj pa imamo oboje. Pevsko in glasbeno društvo nam je preskrbelo lep in močan moški zbor, kateri imponuje in kateri je dosegel v Trstu krasen uspeh, sedaj pa

koraka društvo od petja tudi h glasbi. Lepa prilika se ponuja našim učencem in učenkam, gospodom in gospodičnam, da se priučijo glasbe in petja. Rekli smo že v uvodu, da sta činitelja, ki zavzema v našem družabnem in društvenem življenju častno mesto. Tu pridemo še to, da istotako zavzema častno mesto tudi v našem družinskem življenju. Skoro v vsaki omikanejši družini se goji glasba; zlasti klavir je postal nezogiben. Deklice in deklice, ki se uče, mladi gospodje in gospodične naj torej ne zamude prilike, ki se jim nudi, da se izveščajo v petju in glasbi, kateri današnji dan tako rekoč neobhodno potrebujejo, pa naj bodo ali v srednjih ali v višjih slojih naše družbe. Tako je današnji dan. — Kdor se giblje v družbi in v društvih ter ne živi kakor kak flister, poročje, da je to istina.

Pevska in glasbeno sola nam pa tudi vstvari naraščaj, iz katerega se bo popolnjevalo število pevecov in pevki ter se vzdržuje stalen orkester tako, da bodo mogle biti toliko v petju kolikor v glasbi moči vedno polnoševilne in izveščane. Pevsko in glasbeno društvo si torej zagotovi svoj obstanek prav iz te sole ter se popolnjuje in narašča okolnostim primerno. Tako bo imelo društvo pevski zbor in orkester, vsak posameznik, ki je obiskoval to solo, pa dobi trdno podlago ali se že popolnoma izučiti, da se bo mogel baviti tudi v poznejših letih s petjem in glasbo, ko ga ne bo več v Gorici, ko bo bival drugje ali doma. Tako se razširi upliv in pomen pevsko in glasbeno sole tudi na deželo. Deklice in deklice z dežele, ki bodo pohajale to solo, vzrastejo v mladeniče in mladenke, in kot taki utegnejo, ker izveščani, našim pevskim društvom in čitalnicam po deželi premnogo koristiti. Dosedaj so skoro izključni le gg. učitelji tisti, ki se bavijo na deželi s petjem po pevskih društvih in čitalnicah. Koliko ložja jim bo sicer težavna naloga, ako dobe na svojo stran koga, ki je pohajal pevsko in glasbeno solo. Tak bo upliv te sole v širšem pomenu, torej lokaliziran le na glavno mesto.

Toliko smo hoteli reči o tem novem koraku pevškega in glasbenega društva na sploh, v ostalem pa opozarjamo p. n. občinstvo na oznanila omenjenega društva v "Soči" in "Primorcu".

Opozarjamo stariše, ki se interesirajo za petje in glasbo, na pevsko in glasbeno solo, katera se odpre s 1. oktobrom, ker s tem je dana najlepša prilika, da se deklice in deklice izveščajo v petju in glasbi, kar jim ho le v korist v življenju. Opozarjamo na to solo tudi mlade gospode in gospodične, da se je okoristijo, zlasti apelujemo na naše rodoljubne gospe in gospodične, da se odzovejo v obitem številu vabilu pevškega in glasbenega društva toliko glede petja kolikor glede glasbe, da vstvarimo tudi močan ženski zbor, da homo mogli reči: pevsko in glasbeno društvo je popolno. To ho le v korist in čast p. n. damam, in tako pripomorejo društvu, da bo vsrilo svojo nalogo v polnem obsegu. Končno opozarjamo še na solo za orkester za gospode, ki že svirajo kakor instrumenti. — Lepa zbora in orkester — potem bo smelo društvo s ponosom gledati na svoje delo!

Slovenci! Upoštevajte važnost petja in glasbe v našem življenju ter odzovite se vabilom pevškega in glasbenega društva, da bo isto raslo in cvetelo v čast in ponos goriških Slovencev!

DOPISI.

Iz Jelšan v Istri. — Pred dobrimi tremi leti smo imeli pri nas misijon; te dneve ga bomo zopet imeli, in sicer v Podgrajah. Kaj neki more biti, da nas hočejo naši Božji namestniki zopet z misijonom osrečiti? Smo-li postali tako veliki grešniki, da bi nam domači duhovni ne mogli naših grehov več odvezati? Nikakor ne, ker po mogočnosti splojnemu Božje in cerkvene zapovedi zdaj, kakor prej; in naše tretjerednice tudi še vedno opravljajo svoje pobožnosti v cerkvi do pozne noči, da pri tem celo na delo pozabljajo —! Skrb za naše duše torej gotovo ne dela našim duhovnom sivih las; saj še za svoje malo skrbijo, kar bi bili radi njihove lastne koristi in radi lepega izgleda golovo najprej dolžni storiti. —

Našim Božjim namestnikom gre vse kaj drugega po glavi: oni hočejo pri občinskih volitvah na vsak način zmagati, zato pa so poklicali misijonarje ravno pred volitvami na pomoč! —

Pa se nekaj! Iztrebiti bi hoteli vse časopise, kateri nekrščansko

in brezvestno ravnanje nekaterih duhovnov po zaslužnju bičajo, da bi ljudstvo ne spregledalo in njih hinavščino spoznalo.

Mi pa mislimo: Ako bi imeli naši duhovni čisto vest, bi se jim naprednih časopisov ne trebalo prav nič bati, ker naši listi le slabe duhovne prijemljejo, a ti so sv. veri več na škodo kot na korist in duhovskemu stanu tudi ne v čast.

Gospodje duhovni nas obdelujejo v spovednicah in na prižnicah. Mi teh nimamo. Naše prižnice in izpovednice so naši časopisi, v katerih se branimo, ako nas kdo napada, (ker se v cerkvi ne smemo) pa tudi, da razkrivamo v nebo vpijoče krivice, ki se nam delajo od strani kakega duhovna. Ako ga pri tem po zaslužnju malo ožehlamo, izveličanju njegove duše prav nič ne škoduje, ker se — ako ni preveč trdovraten grešnik — lahko spokori in poboljša. Zato bi nam moral biti vsak dober duhoven celo hvaležen in je torej le grdo obrekovanje, ako imenujete nas in naše liste brezverske, ker napake duhovščine in zlorabo cerkve po pravici obsojajo.

Torej, g. župnik, ako imate čisto vest, nikar toliko ropotati čez nas in naše liste in ne preganjate tistih, ki jih čitajo!

Nikdar niste niti besedice zvinili proti Krstičevu "Slogi", ki je naše voditelje — duhovne tako nesramno blafila in narod k izdajstvu napeljevala; nikdar niste proti tistim, ki so ta izdajalski list med nami širili, najmanjšega koraka storili; ampak sklenili ste s pripoznanimi Krstičevci celo zvezo in so ti vaši glavni agitatorji proti nam. Zakaj pa hočete nas in naše liste preganjati, ko dobro veste, da smo gotovo bolji katoličani kot vaši zavezniki in tudi bolji narodnjaki.

Ali vam ni ne za vero niti za narodnost veliko mar; vam je le do tega, da bi vas ljudje ne spoznali in po zaslužnju ne sodili! Zato tako udrihate po naših listih ter obrekujete in preganjate liste, ki jih čitajo.

Ali je pošteno, da nas črnite pred nevednim ljudstvom za brezverce in naše časopise za brezverske? Ni-li to največja hinavščina, ko

- 143 -

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisatelj Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Množica jih je začudena poslušala. Obsojenci so prepevali ter imeli oči obrnena k "velariju". Vsem je bilo takoj jasno, da ti ljudje ne prosijo milosti; zdela se je, da niso videli ni cirka, ni ljudstva, ni senata, niti cesarja. "Christus regnat!" je odmevalo čimdalje glasneje in v klopeh, zasadenih do vrha z gledalci, se je marsikdo povpraševal: Kaj se godi in kdo je ta Kristus, ki kraljuje v ustih teh ljudi, obsojenih k smrti? Toda v tem hipu se odprlo druga vrata in na pozorišče prihrumi v divjih skokih cela tolpa lajajočih psov: orjaških žolkih moloških psov iz Peleponeza, prižastih psov iz Pireneja ter volkom podobnih psov iz Hibernije, nalašč izgledovanih z udrtimi bokovi in krvavimi očmi. Njihovo lajanje in tuljenje napolni ves amfiteater. Kristijanje, končavši svoje petje, so klečali mirno in nepremično, ponavljajoči samo otožno: "Pro Christo! Pro Christo! Psi, ovohavši ljudi pod živalsko kožo, ter osupli vsled nepremičnosti, niso imeli poguma, planiti po njih.

Nekateri so se vspenjali na stene lož. kakor bi hoteli dospeti h gledalcem; drugi so dirjali naokrog, zamolko renčeči, kakor bi preganjali kakšno nevidljivo zverino. Množica se razsrdi. Na tisoč glasov završajo; nekateri so posnemali tuljenje zverine, drugi lajali

kakor psi, zopet drugi ščuvali jih v vseh jeziki. Razdraženi psi se jamejo približevati kristijanom, pa se zopet umikati, škripajoči z zobmi. Konečno pograbijo jeden od moloških psov z zobmi žensko, ki je klečala spredaj ter jo vrže na tla.

Takoj prihiti kakih deset psov na središče kakor skozi predor. Množica neha kričati, da more pozornejše gledati. Med tuljenjem in lajanjem se začujejo otožni moški in ženski glasovi: "Pro Christo! Pro Christo!" in na pozorišču se je valjala cela kopica človeških in pasjih teles. Kri je že v potoku tekla iz raztrganih teles. Psi so se medsebojno pulili za krvave človeške ude. Smrad krvi in razdrtitih črev je prgnalo arabsko kadilo ter napolnilo ves cirk. Konečno so bile videti samo tu pa tam še posamezne klečeče osebe, katere pa so skoro pomandrle čete tulečih psov.

Vinicij, ki je bil v tem hipu, ko so vstopili kristijanje, vstal, da klesarju vsled svoje obljube pokaže ono stran, na kateri je bil med Petronijevimi ljudmi skrit apostol Peter, je sedel zopet in sedeč nepremično, s licem mrliča ter s steklenimi očmi gledal ta grozen prizor. Iz početka je kar okamenel vsled bojazni, da se je klesar utegnil zmotiti in da se tudi Ligija utegne nahajati med žrtvami. Ko pa je začul glasove: "Pro Christo!" in ko je videl grozne muke teh žrtve, katere so umirajoče izpovedale svojo vero in kazale največjo udanost svojem Bogu, pa ga je prevzelo povsem drugo čustvo, podobno najstrašnejši bolesti, toda obenem polno tolažbe, kajti ako je sam Kristus preminul v mukah in ako zanj umira tu na tisoče ljudi, pa tu jedna kaplja krvi več ali manj ne pomenja ničesar ter bi bilo celo pregrešno, prositi ga usmiljenja. Ta misel je došla v njegovo glavo s pozorišča ter ga vsesegal prevzela ob enem s klici umirajočih in z vonjavo

njihove krvi. Vendar pa je molil, ponavljaje s subimi ustnicami: "Kristus! Kristus! Tudi Tvoj apostol Te prosi za njo!" Na to se je zamislil ter pozabil, kje je, in samo to se mu je zdela, da kri v cirku čimdalje bolj narašča, da se že razliva iz cirka in da žuga potopiti ves Rim. Konečno ni več slišal ničesar, ni lajanja psov, niti vrišča ljudi, niti glasov avgustijanec, ki so nakrat začeli klicati:

"Kilon je omedlel!"

"Kilon je omedlel!" je ponovil Petronij, obrnivši se proti oni strani, kjer je sedel Grk.

Grk je bil v resnici omedlel in sedel bled kakor platno, pobesivši nazaj glavo ter odprši usta, povsem podoben mrliču.

V tem hipu jamejo goniti nove žrtve, zašite v kožo, na pozorišče.

Tudi ti ljudje takoj pokleknejo, kakor njihovi predniki, toda utrujeni psi jih nočejo raztrgati. Samo nekateri planejo na one, ki so klečali najbližje, drugi pa so se vlegli ter dvignivši kvišku krvave gobce, lenobno zevali.

Množica, vznemirjena v duši, toda omamljena od krvi, jame besno kričati z groznimi glasovi:

"Leve! Leve! Spustite leve!"

Levi bi imeli biti prihranjeni za drugi dan, toda v amfiteatru je ljudstvo vsiljevalo vsem svojo voljo, da, celo cesarju. Jedinii Kaligula je bil toliko drzen in trden v svojih določbah, da si je drznil, množici nasprotovati, da, zgodilo se je, da je ukazal celo pretepsti gledalce s palicami, pa tudi on je njeni volji najpogostejše podlegel. Nero, kateremu je bilo ploskanje dražje nego vsa na svetu, ni se upiral nikdar, tem manj še sedaj, ko je bilo treba pomiriti po požarju razdraženo množico in ko je bilo treba čim najstraš-

na svetem mestu, v cerkvi, lažete, da mi duhovne preganjamo in obrekujejo, ko dobro veste, da dobre duhovne vedno spoštujemo ter da se pred vašimi napadi le s poštenim orožjem in ne z lažjo branimo in da ste le vi in naša stranka tisti, kateri vsakega preganjate, kateri se vam slepo ne pokori. V „Rodoljubu“ se vam je to zadosti dokazalo, a drugi dokazi še pridejo, da bode svet vedel, koliko vere gre vašim besedam.

Gospod župnik, kaj bi dali, da se zopet vrnejo tisti časi, ko so vaši vrstniki nedolžne ljudi tako nevinljivo trpinčili in uboge žrtve potem žive na gromadi sezigali? Kateri nismo z vami in vašim županom zadovoljni, bili bi že davno prah in pepel! —

Pa še nekaj! Vi, g. župnik, se toliko prizadevate, da bode zopet Hrabar župan, ker je vaš cerkveni starešina, ker je vaš voznik, ker je popolnoma v vaših rokah in vam torej v vsem ugaja, da se zamore reči, da vi občno komandirate, se ve, da ne nam v korist —. Vi dobro veste, da ta vaš starešina ima svojo snopsarijo prav pred cerkvijo in da se tam tudi med službo Božjo pijačuje in tuli; vi dobro veste, da vam vaš starešina in njegova žena le redko kdaj izkazeta to čast, da bi jih videli v cerkvi.

Prasamo vas, kako morete vi kot katoliški župnik to trpeti in nam takega moža celo za župana vsiljevati? Ko bi vam bilo več za vero, kot za vašo korist, bi tega nikdar ne poskusili; toliko bolj, ko vendar veste, kako slabo je vaš ljubljenec za nas županoval. Neke možak, katerega vsi dobro poznamo, je očital vašemu županu, da je občino škodoval več kot za tisoč gld. Vi in vaši ste župana prisilili, da ga je tožil; a toženec je bil oproščen, vaš župan pa na stroške obsojen. In takega moža nam hočete še za naprej za župana vsiliti? Kedo naj vam veruje, da se mešate v naše zadeve le zaradi vere in za naše dobro? Mi ne! —

Ko bi vam bilo za vero in naše dobro v resnici kaj mar, bi tega nikdar ne storili; ampak bi stopili — ako se hočete v naše posle že na vsak način vtikati — na našo stran, katera hoče za župana moža, ki je pošten, pravičen, zmogel, posebno pa značajan; z eno besedo: možak skoz in skoz pa tudi dober kristjan, in ta je naš Valenčič.

Z vašim Hrabrom nas le pri miru pustite! Spoznali smo ga do dobrega, kakor svet tudi vas po malem spozna, v kar nam Bog pomodi!

Mavhinje, dne 8. septembra 1901. — (Odgovor „Prim. Listu“ od dne 29. avg. t. l. št. 35.) — Aha! Gospod Dreje, sva v „Prim. Listu“, zakaj nisi vsprejel — pravijo — „pridige“ v „Soci“ in „Primorca“? Sentajte! Tretji cerkveni shod se je vršil pri sv. Lovrencu, kakor je razumeti imenitnega ali imenitne lažnjive obrekovalce — „libušenške radovedneže“.

Pričnimo! Janez Koren, učitelj v Mavhinjah, bivajoč na počitnicah v Sužidu (zakaj ne v Sežidu!) pri Kobaridu (To je golema laž. Le obiskal sem svoje sorodnike), pripeljal se je 11. t. m. (avgusta) možko na biciklu proti sv. Lovrencu, pustil je bicikelj pod

gričem in prišel gori, (kam v nebesa?); bil je namreč cerkven shod pri sv. Lovrencu. Ko so ljudje pobožno poslušali pridigo, je on pridno pisal. (Če bi bil jaz kaj pisal, kedo bi mogel vedeti, kaj pišem, „libušenjski radovedneži“?) Ko je gosp. kurat končal svojo cerkveno propoved ali kaka je bila propoved, ali je bila cerkvena ali politična, tega „imenitni pisatelj“ ne pove — se ne čita v dopisu) spravil je popisani papir in rekel: „Možje, če niste dobro poslušali, boste pa pridigo brali v „Soci“ in „Primorcu“.

Da homo vedeli, kaj je neki bilo dne 11. avgusta, popolnimo: Isti dan je bila sv. masa v cerkvi na griču imenovanem Sv. Lovrenc (podružnica libušenjska.) Maševal je g. kurat Leben. Ljudstva po navadi. Bil sem tudi jaz pri sv. maši. Po navadi je bila med sv. mašo cerkvena propoved, koncem pa molitve — „očenaši“.

„Imenitni pisatelj“ piše nekako, da sem med cerkvenim opravilom — nekako konec cerkvene propovedi vskliknil in zarjovel ali kali one besede, kar je moralo slišati „več radovedneže“. Če je tako, imate sodnijo in državnega pravdnika. Javite me! — Lažnjivi obrekovalci! Jaz sem odšel od cerkve koncem sv. maše med molitvami „očenašev“ sam, dohitel samo jednega ptujca, govoril tudi nisem z nobenim, ker so mi bili ljudje večinoma nepoznani. „Imenitni pisatelj“ libušenjske duhovnije pa naj se uči slovnice, logike, in resnice! Podli lažnjivici!

Na pripomnjo „Prim. Lista“ pa:.... bogokletne besede f.... so tako požrešni, da se celo med mašo ne morejo zdržati — pravzaprav — kaj?

Te meni podtikane besede so popolnoma podla lažnjivo obrekovanje, kajti do sedaj niti pomena stavka ne vem. Imenujte osebo!!

To je prvi in zadnji odgovor lažnjivemu župniku in listu. Ivan Koren, učitelj.

Gorjansko, dne 7. sept. 1901. — Moram spregovoriti par besed o učitelju gosp. Štreklju, ki nas je zapustil. S hvaležnim srcem se ga spominjamo in se ga bomo spominjali še dolgo, dokler homo živeli. Zapustil je za seboj med nami blag spomin, kajti on je mož, ki ume izvrstno učiti otroke, pa tudi knezom dati potreben svet ob pravem času. On ima mnogo zaslug radi trtoreje pri nas, ker to je njegovo delo, da v malokateri vasi na Krasu tako bujno cvete trtoreja kakor v gorjanski občini. Toda kaj naj ga hvalim še dalje! Njegovo delo ga hvali in ga bo hvalilo najlepše. Želimo mu vse dobro v domačem kraju, v rojstni vasi!

Meseca avgusta smo imeli tu očete kapucine, ki so pa rešili svojo dolžnost pošteno, da niti besedice ni bilo čuti o nikakih liberalcih. Naš g. kurat je vendar izprevidel, da ne gre z glavo skozi zid. — Ko pridemo v cerkev, pa nas prime vendarle žalost, ker slišimo nekako čudno cviljenje, kakor da bi kdo mlade mucke tiščal za vrat; upamo, da naši gg. odborniki in župan kaj ukrenejo na to stran. Dobil smo novega g. nadučitelja, o katerem upamo, da bo mož na svojem mestu.

Socijalna demokracija se širi pri nas! Kdo bi to pričakoval? Toda naši socijalisti nočejo biti brez narodni soc. demokratje, — več verni sinovi slovenskega naroda!

Z Vipavskega. — V 26. št. „Učiteljskega Tovarisa“ se čita: Neumevno mi je le to, kako so zamogli tovariši, zborujoči v Ajdovščini, obsojati tudi učiteljske dopise v „Soci“.

Goriški učitelji ne vemo nič o kakem zborovanju v Ajdovščini; znano je nam samo toliko, da se je izrazila želja v odborovi seji podružnice goriškega učiteljskega društva za ajdovski okraj in pozneje se je enkrat na drugem mestu, naj bi tovariši razpravljali medsebojne zadeve v društvi in na svojih zaupnih shodih, ne pa v političnih listih, naj se že imenujejo kakorkoli.

S tako izjavo nismo obsojali defenzivnih učiteljskih dopisov v „Soci“, ampak govorilo se je na splošno, ne da bi bili sodili, kdo ima prav in kdo ne. Toliko v pojasnilo, da ne bomo napačno sodili in ne bomo napačno sojeni.

Vipavski učitelj.

Šmarje, 7. septembra. — Lep dan smo doživeli Šmarenci v nedeljo 1. sept. Dva dni poprej nas je strašilo vreme, ta dan pa je bil kakor nalašč zato. Oblačno je bilo ravno toliko, da ni premočno sijalo sonce. Precej popoldne so začeli dohajati ptujci od vseh strani, do 4. ure pa je bil ogromni veselični prostor napolnjen. Zbralo se je toliko občinstva, da se more z gotovostjo reči, da ga ni bilo še toliko v Šmarjah. Točno ob 4. uri je pričela veselica. Veselica se je na vsej črti prav dobro izponesla 1) zaradi ugodnega vremena, 2) zaradi velike udeležbe naših vrlih bratov iz sosednjih društev. Sosebno se imamo zahvaliti pevskemu društvu iz Črnič in njega požrtvovalnemu pevovodji g. Kavsu. Med prve moramo pristeovati pa tudi slavce iz Ajdovščine. Njih melodije so nam tako segale do srca. Pa pogledimo dalje skozi slavolok, kako živahno gibanje je bilo, predno se je zagrinjalo dvignilo. Prvi so nastopili pevci, ti so rešili svojo nalogo prav izvrstno. Drugič pa g. Žerjal in g. Furlan, g.čna Olga Kodričeva in g.čna Koradin. Hvala jim za požrtvovalnost in trud za naše društvo. Posebno dobro je izvršil svojo nalogo Lojzek Orel.

Nekatere klerikalske babe in babniki so cel teden Boga prosili, da bi bil ta dan dež! Ali pregovor pravi: da oslovski glas ne gre v nebesa. — Tako potrebo imamo jasnega vremena in te barabe prosijo dežja! Bile so pa vendar uslišane ali po njih želji en dan prepozno. V ponedeljek je začelo deževati in je bil skoro cel teden dež, če ne po dnevu pa po noči. Vbogo grozdič, katero nam je Bog dal letos prav obilno in lepega, je že tako zrelo in debelo, da vsled deževja poka. Če nam Bog da lepo vreme do trgatve, ne bo nič slabše vino nego lani, cena bo pa veliko užiža, ker bo veliko več vina nego lani. Kupci, potrudite se sami do nas, kjer dobite prav gotovo pošteno blago in ceno.

Neki glavni klerikalni steber ima dve hčerki, kateri je obe pridržal v nedeljo doma, da niso revne povohale piesa. Ne bi jih pomiloval, ko bi ne vedel, da vsako nedeljo plešejo v bližnji kremi brez vsakega nadzorstva v majhni temni sobi, tukaj pa, kjer bi jih imel oče lahko na očeh, ni jim bilo dovoljeno. Pa zakaj? Zato, da je šel precej v ponedeljek se hvalit g. župniku, da njegovi hčerki nisti bili pri plesu. Sliši se, da g.

župnik ni sprejel s posebnim zanimanjem te posebnosti. Pa zakaj? Menda zato, ker vsako nedeljo plešeti.

Iz Vrtojbe. — Srečna Vrtojba, ker so naši klerikalni očete, oziroma župani, tako daleč zagazili z občinskim vozom, da je moral priti deželni računar v naše županstvo spraviti račune na pamet od 6—7 let nazaj. Dela ima za en cel mesec; mora že biti peklenko v lepem redu! Finale pokaže.

To pa vse pride od prevelike pobožnosti, menda, ker tudi gosp. Franjo, tajnik, je vnet mnogo bolj za „ta zelene dohtarje“ nego za svoj posel. — Drugod opravljajo tajništvo taki gosp., ki imajo še drugo službo zraven, in tajništvo uredujejo le v prostih urah, pa vseeno se jim kaj takega ne pripeti, kot tu pri nas, kjer ima naš Franjo vsih 24 ur dneva samo za ta posel. Toda znati se mora, če se hoče od tega cilja prijadrti, kakor je zdaj naš občinski voz ostal v jarku prekopicenjen.

Vsled tega pa le skrbite, goriški okoličani, pri volitvah županov in starešinstva, da bi se kje ne vtepel vmes kak naprednjak, ker ta bi se sramoval takih zaslug! — V Št. Petru in v Št. Andrežu so že skrbeli za to. Zdaj kmalu bo pa kurat v Biljah kekega „nastimal“, da bo v ponos Biljencem, ker sedajnega so brez milosti kar ven vrgli iz konsumne štacune; enako se mu zgodi pri bližajočih se volitvah, da ga brcnejo od županstva, čeravno je stopical za g. kuratom kakor kak našeskanu pudel.

Domače in razne novice.

Narodno-napredna stranka priredi v nedeljo dne 15. t. m. ob 2. pop. javen shod v Cerknem v prostorih gosp. Petra Jurmana. Razgovor bode o gospodarski organizaciji ter o političnem položaju v deželi. Opozarjamo naše somišljenike, da se tega shoda mnogobrojno udeležite.

Drugi shod narodno-napredne stranke isti dan bo v Avberju na Krasu v prostorih gosp. Ukmarja. Razgovor bo o političnem in gospodarskem položaju. Pričetek ob 4. uri pop. Opozarjamo somišljenike v Avberju in okolici na ta shod ter pričakujemo obile udeležbe.

„Pevsko in glasbeno društvo“ v Goričah otvori pevsko in glasbeno šolo s 1. oktobrom t. l. v društvenih prostorih (v hod Semeniska ulica 5 ali Corso Giuseppe Verdi 1 čez dvorišče v hiši Marzinjevi v I. nadst.)

Priglasje za pevsko in glasbeno šolo sprejema vsaki delavnik od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne društveni pevovodja g. Fran Stela.

Pevska in glasbena šola bo obsegala pevsko šolo za dečke in deklice posebej, za odrasle gospode in gospodične posebej. V glasbeni šoli se bo poučevalo gosli in glasovir za dečke in deklice. Poleg tega se otvori istega dne šola za orkester za gospode, ki že svirajo kak instrument.

Pevske vaje moškega zbora so pričele s 5. septembrom ter se vršijo v telovadni dvorani „Goriškega Sokola“ (hiša g. Jerneja Kopača v ulici Sv. Antona 7) vsako sredo in petek ob 8. uri zvečer. Priglasji pristopa v moski zbor se sprejemajo v navedenih večerih pri vajah ali pa v društvenih prostorih ob označenih urah.

Učni načrt in urnik za pevsko in glasbeno šolo bosta na razpolaganje v društvenih prostorih ter se pričetek posameznih oddelkov šole naznani pravočasno v „Soci“ in „Primorcu“.

nejše kaznovati kristijane, na katere je hotel naprtiti vso krivdo.

Radi tega je dal znamenje, naj se odpre „kunikulom“. Množica se je takoj pomirila. Začul se je škriplot železnih vrat, s katerimi so bili zaprti levi. Psi, zagledavši jih, so se zgrnili v tolpo na nasprotni strani pozorišča ter potihoma tulili, med tem pa so levi drug za drugim jeli se pojavljati s svojimi velikimi kodrastimi glavami na pozorišču. Sam cesar je obrnil k njim svoje utrujeno lice ter priložil smaragd k očesu, da bi bolje videl. Augustijanci so jih pozdravili s ploskanjem. Množica jih je štela na prste ter strastno in radovedno gledala, kako oni planejo na kristijane, ki so klečali sredi pozorišča, ter jeli pnavljati mnogim nerazumljive ter vse dražee besede „Pro Christo! Pro Christo!“

Toda levi, dasi izgledovani, niso hiteli k svojim žrtvam. Rudast svet na pozorišču jih je iznenadil, da so kakor zaslepljeni zapirali oči; nekateri so lenobno natezali svoje ude, drugi pa so odpirali svoje čeljusti ter zevali, kakor bi hoteli pokazati gledalcem svoje strašne zobe. Toda vonjava krvi in pogled na raztrgana trupla, katerih je mnogo ležalo na pozorišču, je jel konečno vplivati na nje. Njihovo gibanje je postalo nemirno, griva se jim je ježila in nosnice se razširile. Jeden plane urno na mrtvo truplo ženske s spakedranim licem ter položivši prednje tace na truplo, jame s svojim rezkim jezikom lizati strjeno kri; drugi pa se je približal h kristijanu, držečemu v rokah otroka, zasitega v jelenjo kožo.

Otrok je kričel in jokaje objemal krčevito očeta okrog vratu. On, da bi mu za trenutek podaljšal življenje, si je prizadeval, odtrgati si ga od vratu in dati ga drugim dalje kletčim. Toda otročji krik in očetovo

gibanje razdraži leva. Nakrat grozno zarjove ter usmrti otroka z jednim zamahom svoje tace; pograbi z razširjenimi čeljustmi glavo revnega očeta ter jo zdrobi kakor bi trenil.

Na to planejo tudi ostali levi na kristijane. Nekoliko žensk zavpije od strahu, pa kmalu jih zaglušijo množica s svojim ploskanjem, ki pa je takoj utihnilo, ker je vse nadvladala želja, da bi vse najbolje videli.

Videla pa je tudi zares grozne prizore. Človeške glave, ki so povsem ginile zverinam v čeljustih, ženske prsi, odtrgane z jednim zamahom levove tace, izkopana srca in pljuča; ob enem se je čul tudi škrgot kostij, ki so se lomile pod zverinskimi zobmi. Nekateri levi, pograbivši svoje žrtve za bok, ali za pleča, so znorelo dirjali po pozorišču, kakor da iščejo skrit prostor, kjer bi jih mogli mirno požreti; drugi so medsebojni borbi skakali drug na drugega, napolnujoči s strašnim tuljenjem vse pozorišče. Ljudje so vstajali s svojih mest. Nekateri so zapuščali svoje sedeže ter šli niže, da bi tu bolje videli ter se ondí gnetli na smrt. Zdelo se je, da omamljena množica naposled sama steče na pozorišče, da ondí raztrga kristijane z levi vred. Časih je bil slišati nečloveški krič, časih besno tuljenje, škripanje z zobmi, tuljenje moloških psov, a časih samo tiho ječanje.

Cesar, držeč smaragd na očesu, je gledal sedaj pozornejše. Raz Petronijevo lice se je zrkalilo preziranje. Kilona pa so bili že poprej odnesli iz cirka.

Toda iz „kunikulov“ so gonili neprestano nove žrtve. Iz najvišje vrste v amfiteatru je zrl na njih apostol Peter. Nihče ga ni gledal, ker so bile glave vseh obrnene proti pozorišču, on pa je vstal ter kakor nekđaj v Kornelijevem vinogradu blagoslavljal na

smrt in večnost vse one, katere so potem ujeli, tudi sedaj z znamenjem križa blagoslavljal one, ki so ginili pod zobmi divje zverine, blagoslavljal je njihovo kri, njihove muke in njihova mrtva telesa, spremenjena v grozne klopčiče, in njihove duše. Nekateri so k njemu dvigali oči in takoj so se jim razvedrila in nasmehnila lica, zagledavši visoko nad seboj znamenje križa. Tudi Petru se je razdiralo srce, ko je govoril:

»O Gospod, zgodi se Tvoja volja, kajti Tebi na slavo in na potrijlo resnice ginejo te moje ovce! Ti si mi zapovedal, da naj jih pásam, pa Ti jih tukaj oddam, a Ti jih, Gospod, pomiluj, vzemi jih k sebi, zaceli njihove rane, pomiri njihovo bolest in daj jim še več sreče nego so pretrpeli muk tu na zemlji.«

In blagoslavljal je druge za drugimi, tolpo za tolpo, in sicer s tako ljubeznijo, kakor da so to njegovi otroci, katere je predajal naravnost v roke Kristusove. Med tem je cesar, bodisi da se je spozabil, ali da je hotel, naj bi gledališče prekašalo vse, kar se je doslej v Rimu videlo, pošepetal nekoliko besed mestnemu prefektu, ki je takoj zapustil „podium“ ter odšel h „kunikulom“. Množica je bila osupnena, zagledavši čez trenutek, da se znovi odpirajo vrata.

Znovič je bila izpuščena vsakovrstna zverina. Tigri iznad Eufrata, numidski panteri, medvedje, volkovi, šakelji in hijene. Vse pozorišče se je pokrilo s premičnimi valovi prižastih, žoltih, črnih, sivih in pikastih kož. Nastala je zmešnjava, v kateri oči gledalcev niso mogle videti ničesar drugega, nego grozno zibanje iz ježenje dlake na živalskih hrbtih. Pozorišče so je spremenilo v nekako orgijo krvi, in vse to je bilo kakor nekake strašne sanje znorelih možgan.

(Dalje pride.)

Osebnostna vest. — Naučno ministerstvo je imenovalo učiteljskega kandidata Jos. Zinija pravim učiteljem na navtiški šoli v Malem Lošinju.

Smrtna kosa. — V ponedeljek je umrl na Greti pri Trstu g. Lovro Gombač, posestnik in glavar znane narodne rodbine. Bodi mu lahka zemlja domača!

Včeraj v jutro ob 4. uri je umrl v Vipavi g. Gustav Schönbart, mednarodni in dohodarstvenki vipavske grajščine, po dolgi boleznosti v 43. letu svoje starosti. Pogreb bo danes popoldne ob 5. uri. Zapustil je vdovo s 5 sinovi. Blag mu spomin!

Večerni tečaj za knjigovodstvo, trgovsko dopisovanje ter sorodne vede se odpravi 16. t. m. v prostorih „Solskega Doma“. Poučeval bo gosp. Albert Žnidaršič, absolviran trgovski akademik ter bivši knjigovodja večjih obrtnih podjetij. V g. Žnidaršiču vidimo moč, ki nas le utrjuje v prepričanju, da novi tečaj doseže zaželjeni uspeh. Program pouka priobčimo prihodnjice.

Na c. kr. izobraževališču za učiteljske v Gorici začne 26. t. m. tečaj za izobražbo meščanskih učiteljev.

Podučevalo se bo do četrtkih in nedeljah skozi dve leti.

Oni, ki že udeleževati se tega poduka, naj se oglase pri zavodnem ravnateljstvu v času od 19. do 23. t. m.

Poduk se bo raztezal na matematiko, fiziko, naravoslovje in risanje z nemiškim učnim jezikom.

Oratorij Perosič v Vidmu je vspeh vsestransko sijajno, kakor je bilo pričakovati po glasovih o mladem, simpatičnem umetniku. V nedeljo je bil navzoč v Vidmu tudi kardinal Missia v svojem ornatu. O oratoriju nam je obljubljena strokovna kritika. — Udeležba je bila vedno ogromna.

Volitve na Kranjskem. — Danes se vrše volitve v kmečkih občinah na Kranjskem. Volitvena borba je huda, zlasti ker klerikalci pritiskajo na ljudstvo z vsemi svojimi nečednimi sredstvi. — Izid naznanimo, ako le mogoče, jutri v „Primorcu“.

Evangelij v Vipavi in okoli Vipave. — To zanimivo zgodovinsko črtico iz peresa tukajšnjega pastora g. Schmitta, katera je obudila obilo zanimanja po Vipavskem, bomo nadaljevali takoj, ko nam prostor to dopusti. Sedaj smo na tesnem radi podlitka „Quo vadis“ in ker smo založeni z drugim gradivom. Omenjena črtica nam razkrije še jako interesante zgodovinske podatke o evangelijskem gibanju v Vipavi in okolici.

Iz Bolca v Rezijsko. — V „Narodnih Listih“ čeških od 8. t. m. je priobčil pisatelj Kuffaer krasen feljton o potovanju v Rezijsko, — o Bolcu (hotel „pri pošti“), o razgovoru s tamnoznim postarjem, o poti do Zage in od tam v Rezijsko. Feljton je jako zanimiv.

Pri kasacijski sodnji se je vršila te dni obravnava gledé na utok gg. Finetti, Falig, Marega itd. proti obsodbi od strani okrožne sodnije v Gorici radi podkupavanja pri volitvah v deželni zbor v Furlaniji. Pri okr. sodnji v Gorici so bili imenovani obsojeni na znatno denarno globo, kasacijska sodnja pa je prve tri med njimi popolnoma oprostila.

Hudournik Bersa. — Komisijonalni ogled gledé na uravnavo tega hudournika se je vršil dné 3. in 4. t. m. Načelovnik je ministrijski svetnik Kospal, dež. odbor je zastopal dr. Verzegnassi. Občina krminska je sklenila s prizadetimi iz Brd predložiti vlogo, v kateri pravijo, da so vzeli z veseljem na znanje, da hoče vlada tudi nad Prevali uravnati tok Berse ter pritokov in tako pomagati, da bodo njive tamkaj bolj vspevale. Prosijo, da bi se pričela kmalu dela v spodnjem delu, da se potem lože prične prej z uravnavo nad Prevali. Če tudi ne zadeva Bricev spodnji tok Berse, vendar pripoznavajo, da treba začeti tam. Ministerjalni svetnik je pripoznal nujno potrebo uravnave hudournika ter obljubil pomoč. Baje se prične z delom že letos.

„Družba sv. Cirila in Metoda“ in „Solski Dom“. — Pišejo nam: „Strankarstvo, katero uganja dr. Gregorčič s „Solskim Domom“, je jelo predsedati tudi rodoljubom po Kranjskem. Ti so mislili prvotno, da pač ni tako hudo, kakor piše „Soča“, ali le prekmalu so se prepričali, da vse „Sočine“ besede v tem oziru so bile de pitčne resnične. Radi tega sem slišal govoriti kranjske rodoljube prav z ogorčenjem o početju dr. Gregorčiča s „Solskim Domom“, in nekdo med njimi, neki znani gospod, ki je na vsakem obnem zboru družbe sv. Cirila in Metoda navzoč, je izjavil, da bo prihodnje svetano protestoval proti temu, ako bo družba podpirala tako strankarski zavod, kakoršen je postal „Solski Dom“ pod vodstvom dr. Gregorčiča.

Ti klerikalci pa so tudi res do sile nesramni. Skrb za vzdrževanje družbe sv. Cirila in Metoda prepustajo, skoro bi rekli, edino le naprednjakom. Za merilo pri tem nam služijo najbolje radodarni prispevki, katerih je v „Slov. Narodu“ ogromno več od onih v „Slovenecu“, katerih je tako malo, da se je kar čuditi, dočim nam vendar duhovniki razlagajo dan na dan, kako da skrbe za ljudstvo, kako da so radodarni. O da, radodarni so, kadar gre za njih strankarske reči, ali za naše šolstvo pa niso bili nikdar uneti, in to kažejo tudi nasproti družbi sv. Cirila in Metoda, katero pač hočejo tiskati v svojih krempjih in skušajo napravljati pod njenim

varstvom klerikalne šole, ali dajo bore malo ali skoro nič. „Slov. Narod“ je bil spregovoril v tem oziru možko besedo, katera je spekla tudi dr. Gregorčiča, ki se je radi tega znesel v svoji „Gorici“ nad jednim članom uredništva „Slov. Nar.“, prav kakor da bi bil ta kriv, ako so se ožigosle nekatere reči ter se je spregovorila resnica! Toda to je že stara lopovska navada klerikalcev, da udarijo po tej ali oni osebi, ako se čutijo prijete na neki občutljivi strani.

„Solski Dom“ je dobil 3000 K podpore. Kam po nje, ako jih prihodnjice po „zaslugi“ dr. Gregorčiča ne bo več?!

Ako hoče dr. Gregorčič ostati na svojem strankarskem stališču, na katerem mu razpada „Solski Dom“, potem pa naj ga vzdržuje on sam in njegova črna banda. Ako hoče tirati tako strankarsko politiko, naj žrtvujejo ti možje sami tako, da bodo vzdrževali zavod — ako so res že tako preslepljeni, da z njimi ni mogoče govoriti nobene pametne besede več.

Dr. Gregorčič drvi naprej v pogubo, mož ne vidi nič, ne sliši nič; tako je navzet izdajstva in tako ga tare skrb za mandate, da dela vse skrajno nepremišljeno, ali ne odneha pa ne, čeprav vidi, da mu zmanjkava poti pod nogo. On prav čaka, da zavozni s „Sol. Domom“ tako daleč, da ga ljudstvo izbacne iz „Sol. Doma“ — nakar bo treba pričeti od kraja z delom. Ne umakne se prej, dokler ne doživi poraza na vsej črti. Obzalovati je pri tem najbolj, da prav vsled Gregorčičeve krivde gredo Slovenci v mestu Gorici gledé šolstva — rakovo pot! — Dr. Gregorčič, obračun Vaš bo težak!

V stiskah in težavah. — Pišejo nam: „Gospod urednik! Ker se niste Vi nič ozirali na vabila na naročbo v „Gorici“ in „Prim. Listu“, dovolite meni, da rečem eno ali dve. „Gorica“ je vabila tako med vrstami ginljivo na naročbo, kar je pričalo, da njeno stanje ni preveč razveseljivo. Pa to bi ne bilo se nič. V eni nastopnih njenih številkih pa sem čital, da se je lepo število gospodov odzvalo vabilu na naročbo. Pfiff.... Ha, ha! Prav od srca sem se zasmejal, ko sem čital to laž, ker vem, da se ni naročil nihče, ne pa lepo število! Kakor oni letovičar v zadnji „Soči“, tako sem se prepričal tudi jaz, da „Gorica“ je po naši deželi redke sejane, in še kdor jo ima, jo skriva! To priča, da je tako lažnjiva, da se je celo pristasi njeni sramujejo. Še kak mesec, pa pojde rakom žvižgat, zabcam pot, kakor Tonkljiva „Stara“. „Prim. List“ je bolj utrjen. Ali stoka, grozno stoka, kako da mu gre slaba, ker naročniki ne plačujejo, upravništvo pa mora sproti plačevati v tiskarni. So pač slabi časi! V „Nerodni“ gospodarstvo nerodno „cvetnik“, Suholazec in slični možje. Ako bi postavil „noterka“ v „Nerodno“ tisto slovečo stiringo žival z velikimi uhlji, pa bi bilo opravljeno prav tako! Stiske in težave so, in „Prim. List“ je nekaj „Sündenbock“, kateriga cukajo: plati, plati!, da je dr. Drejeu in Dugarju hudo pri sreči.

Slaba jim prede! Toda ali se še spominjate, kako so brili norce z vsakim četrtletnim povsod običajnim vabilom na naročbo ter z opominom na zaostale naročnike v „Soči“? Spominjate se, torej kaj poročete? Ali ne to, da jih je Bog kaznoval te „mogočne“ gospode v ulici Vetturini?!

Upokojeni nadučitelj H. in „Gorica“. — Postavila je tudi „eksempelj“, kako je „Soča“ — „neprijateljska“ učitelstvu! Pravi, da upokojeni nadučitelj H. je prošil za povišanje pokojnine, česar pa ni dosegel. Kriv je kdo pa drugi, ako ne dr. Tuma? Ali v tem pogledu nam je najboljši izvestitelj g. H. sam. On, ki pozna ono svojo zadevo natančno, je prepričan, da tega, da se mu ni povisala pokojnina, ni kriv ne dr. Tuma ne kdo drugi slov. deželnih poslancev, marveč ugodilo se mu ni v glavnem radi tega, ker je služil v „S. D.“ v Gorici ter svoj čas bil med voditelji za ustanovitev slov. ljudske mestne šole, vsled česar se je Lahom tako zameril, da mu tega nikdar ne odpuste. Gregorčič naj le popraša o tem dr. Pajerja ali dr. Maranija, saj so debeli prijatelji, že izve resnico.

Tako je! Trditev „Gorice“, da je kriv dr. Tuma, je smešna tako, kakor vedno, ko v enomer trdi, da vsega, kar je don Antonio neljubo, je kriv Tuma. Ker danes na primer s svojo posvečeno spredno napetostjo ne more iti ven brez deznika, je tega kriv tudi dr. Tuma! Stavili bi kaj, da se srđi don Antonio danes: Je že spet ta Tuma kriv, da dežuje! — Smešni ste, smešni, don Antonio, vedno bolj smešni, čim bolj greste h koncu!

Prazno delo. — Don Antonio! Prazno delo je tisti članek „Učiteljstvo in Tumova stranka“ v št. 72. Vaše „Gorice“. Časi so se spremenili, pojmi so se zblistrili in današnji dan stoji reči tako, da našega naprednega učiteljstva ne dobite več v svoje posvečene roke, pa če „Gorica“ se toliko laže in preobrača preteklost. Ostanejo pač pristasi klerikalne stranke le osamljeni Slomškariji, katere jej naše učiteljstvo rado prepušča....

Zopet vabijo in kličejo, kakor kliče koklja piščeta.... ali ne bo nič! Vabijo, na koncu pa tudi pogroze ter jih opominjo med vrstami, da nad njimi stoji njihov — sef! Nò, nestekokrat so že pogreli tisti znani odlok dež. sol. sveta. Da ima vit. Klodič pri tem tudi

kaj zasluge, nočemo zanikati, zato pa strajajo zopet z njim učitelje, ali tudi on ni vsega mogočen in zato bi se znali tudi proti njegovi moči z vspehom boriti. Nikarte misliti, da so na Goriskem tla za Slomškarije!

Vse drugo, kar klobasa o prijateljstvu in neprijateljstvu nasproti učitelstvu, je pa tako, da more vzbujati le — pomilovanje... Don Antonio! Zaman se trudite!

Bralno in pevsko društvo „Skolj“ v Šmarjah se zahvaluje vsem bralnim društvom iz Ajdovščine, Brij, Črnič, Skrilič, tudi vsem onim, kateri so vstopnino preplačali, posebno društvu iz Sela, katero se ni moglo udeležiti veselice in nam je poslalo 3 K, kakor tudi vsem daljšim in bližnjim obiskovalcem veselice, kateri so pripomogli, da so se pokrili veliki troški priprav in je se ostalo 25 K za družbo Sv. Cirila in Metoda in toliko za nabavo družbene zastave.

Zahvala. — Tuk. sol. vodstvo se zahvaljuje za šolsko mladino častnemu občanu g. dr. Petru Laharnarju, c. kr. namest. svetovalcu v Črnovcih, na blagodusnej podpori v prid tuk. šolske mladine. — Šolsko vodstvo v Mavhinjah dne 8. sep. 1901.

L. Koren, voditelj.

Vojnaška veteransko društvo v Kanalu je imelo v nedeljo 8. sept. t. l. tombolo, katere se je udeležilo obilo občinstva. Razprodalo se je 1144 srečk po 30 v komad K 343/20; pri plesu se je prijelo K 254/60; skupaj torej K 597/80. Skupnih raznih troškov pri tomboli je bilo K 446/87; ostalo je torej K 150/93. G. Andrej Konjedic je daroval v podporo družba K 4, Neimenovani pa K 10; tako ostaja čistega K 164/93. Prostor za ples je bil prepričen od g. Hopacher brezplačno.

Odbor izreka temu polom p. n. darovalcem ter vsem onim, ki so na katerikoli način pripomogli kaj v korist društva, najtopleje svojo zahvalo.

Drobšč. — Poročajo nam, da neka ženska je prinesla na prodaj češpe. Zmenila sta se z nekim nožem iz Brd, ki trži s sadjem, da kupi toliko in toliko češp. Ker je bilo mnogo slabih, je iste odločil od drugih. Na to je bilo treba pretehtati na javni tehtnici, koliko je slabih, da se to odbije od svote kilov, za katere sta se bila zmenila. Ženska pa je hotela izkoristiti to tako, da je nabasala pokvarjenih češp v dežnik, ki je precej obsežen, in pa v žepe jih je natlačila. Pravočasno je se zapazil oni Bric počelje ženske ter jo ustavil, čes kaj dela. — Le posteno, nepostenost pelje le v pogubo!

V torek je dal tržni komisar zavreči neki Ceciliji Vogrič iz Št. Ferjana celo množico gob, ker so bile strupene. Radi tega se opozarja občinstvo, da ni dovoljeno nikjeri drugje prodajati gobe nego edino le na pokričem trgu na Korsu Giuseppe Verdi, kjer jih preiščejo vsakokrat natanko. Torej pozor, da ne pridejo strupene gobe v kaki hiši na mizo!

Neki Stef. Išč je nekega Ivana Vetrežnika težko ranil na glavi ter po telesu, vsled česar je moral ta prebiti mesec daj v bolnišnici. Zatoženec se je pred sodnijo izgovarjal, da je bil popolnoma pijan, ali to mu ni nič pomagalo, ker sodnja mu je prisodila 6 mesecev zapora.

Listnica. — G. I. K.—i v G. Poslanega ne moremo porabiti. Človek, ki poje v hlevu „Tantum ergo“, tačas, ko kravo molze, ne more biti pri pravi pameti. To veste tudi vi, ker pravite, da tisti mož je klerikalec. Klerikalci pa so se že tako zdavnaj s pametjo skregali. Da ste nam zdravi! — Gosp. K. V. v G. Pismo prijeli. Hvala! Prav imate, ko trdite, da Gregorčičeva „Gorica“ napreduje v surovosti in podivjanosti. Ljudje, ki jo vzamejo tuintam v roke ter citajo, se ne morejo prečuditi onemu surovemu tonu, ki prevladuje v njej. Tako sodijo pri nas in tako pri Vas, kakor posnemamo iz Vašega pisma. Pa kaj hočete? To ni drugače mogoče. Od vseh strani jim teče voda v grlo. Zato pa mahajo in tepejo okoli sebe s surovimi batinami, čeprav Vam drugače hočejo biti uglajeni, akademično izobraženi ljudje in čisti rodoljubi! Saj jih poznate! — Nas pa le veseli, da so zašli v največje pobalinstvo in surovost, ker s tem si kopljejo grob toliko hitreje, da čim prej telebnejo v pozabnost! Pozdrav in hvala!

Razgled po svetu.

Ruski car in nemški cesar sta se sesla včeraj v Gdanskem. Car se je pripeljal po jahti „Standart“, nemški cesar po jahti „Hohenzollern“. Oba vladarja sta se presrečno pozdravila. Istotako je pozdravil presrečno nemški cesar velikega vojvodo Aleksija. Na to sta se car in cesar pogovarjala dolgo časa sama v posebni sobi. Car je posetil v obleki admirala nemške mornarice štiri ladje. — Časopisje pozdravlja z navdušenjem ruskega cara kot nositelja mirovne ideje; obisk njegov je znak prijateljskih razmer med obema državama.

O slogi na Štajerskem. — V nedavnem času smo parkrat imeli priliko govoriti o slogi na Štajerskem ter o postopanju slov. štajerskih in deželnih poslancev. Pokazali smo jasno, da je ona „sloga“ že precej trhla, ker jo tvorijo le duhovniki in nekaj odličnejših posvetnjakov, dočim se poraja med kmeti gibanje proti njej. — V „Domovini“ od 10. t. m. je napisal neki „Kritikus“ članek pod zaglavjem „V znamenju sloge“, iz katerega povzemamo te-le besede:

„Domovina“ je imela prav, če se je pritoževala nad tem, da deželni poslanci niso imeli in iskali nobene zveze z našim časopisjem. Časopisje je danes velika moč. Kdor to moč prezira ali v nemar pušča, se mora prej ali slej kesati. Prej se je glasil izrek: „Tajnost jamči uspeh“. Dandanes je ta izrek le deloma veljaven. Če so bili naši poslanci v resnici kedaj osebno žaljeni ali nevarnosti za telesno integriteto izpostavljeni, bi morali vsak tak slučaj na veliki boben obseliti in posameznosti natanko opisati; na tak način bi se preprečilo veliko rekriminacij; preprečilo bi se menda tudi to, kar se je na shodu pojavilo, namreč nasprotstvo izviraajoče iz kmetijskih slojev. Sicer je res eden izmed poslancev trdil, da so „prazne klop Slovencev v dež. zboru“ močno imponirale vladí. Bojimo se, da se je ta gospod korenito motil.

Prazna klop je bore malo imponirala večini in vladí; večini ne, ker je ta le vesela, če ne vidi in sliši slovenskih oponentov in „hujskačev“, vladí pa ne radi tega, ker je vladni sistem pri nas tak, da se narodnost proti narodnosti izigra, in se le tistemu nekaj pravice vrže, kdor najbolj — kriči in ropoče.

Gotovo bi nas veselilo, če se v tem pogledu motimo, toda če motrimo uspehe češke abstinence, češke opozicije in češke obstrukcije, se nam zdi neumestno in neprimerno, trditi, da prazna klop komu imponuje. Najbolje bi seveda bilo, če smo edini v programu in taktiki. Obsojevati pa je, če zadenemo ob pojave, ki značijo needinost v programu. Bože mili, kam pa pridemo, če bode vsakemu novicecu dovoljeno, v resoluciji ali v javnosti drug program razvijati. Obzalovati je, če se je, rečimo na shodu državnih poslancev gg. dr. Ploja in prof. Robiča pri Sv. Treh Kraljih dne 25. avg. 1901., kakor to posnemamo iz „Slov. Gospodarja“, sklenilo prositi za 6-letno šolo. Prosimo, gospodje, to pa vendar ne gre; sedaj, ko se je občinam naložilo velikansko breme vsled zidanja novih sol, sedaj bi začeli zniževati in okrajševati šolsko dolžnost. Res kmetu primanjkuje delavnih moči. A teh delavnih moči se nam ne sme ponujati na stroške splošne onike in na račun šole. — Narobe, splošna omika se mora povzdigniti, potem pa zahtevati, da se vojska dolžnost skrči od 3 let na dve leti. — Ne vamo, kaj sta omenjena državna poslanca proti temu sklepu omenila, če sta se s to zadevo stinjala. V tem slučaju proti nam natečno nasprotje, ne samo taktično nasprotje. Zahtevamo od teh gospodov, da odločno izjavita, kaj mislita. Tukaj ni nobenega posredovanja, tukaj velja: aut — aut!

Vladika križevski, Julij Drohobecki, je prišel v ponedeljek, kakor čitamo v „Edinosti“, v Trst v spremstvu konsistorijalnega notarja Aleksandra Abodića in ravnatelja škofijskega konvikta v Zagrebu dr. Sajatovića. V torek popoldne so se mu poklonili župani in staršine iz Riemanj. „Edinost“ pozdravlja vladiko v izbranih besedah ter sklonjuje: Prihod tvoj bodi mejnik ob pragu milejih časov!

Velik požar v Trstu. — V torek v jutro je nastal v veliki stiskalnici olja pod Št. Injem velik požar. Glavno poslopje je pogorelo popolnoma. Ognja niso mogli takoj pogasiti, marveč se vedno gase. Tik teh poslopj je ladjedelnica S. Marco; bilo se je bali, da se je prime požar. — Trije delavci so se poškodovali. Promet ob poslopjih je zabranjen. — Ognjegascem se je vendarle posrečilo omejiti požar, da ni posegel tudi po sosednih poslopjih.

Škodo cenijo nad 2 milijona kron. Tovarna je zavarovana za 5.400.000 K. Sumijo, da je bil požar podtaknjen iz maščevanja.

Vojno ladjo Arpad so spustili včeraj v jutro v Trstu v morje in sicer iz ladjedelnice S. Marco. Slavnost se je izvršila po določenem programu. Navzočega nadvojvodo Josipa Avgusta je pozdravil poveljnik c. kr. vojne mornarice, admiral baron Spaun. Navzočih je bilo brez števila vojskih in civilnih dostojanstvenikov, med njimi tudi škof Drohobecki s svojim spremstvom.

Ko se je naznanilo najvojvodinji Avgusti, da je vse pripravljeno, je pritisnila na gumb električne naprave, vsled česar se je ob robu ladje razbila steklenica šampanjca, ko je pa pritisnila na drugi gumb, se je začela ladja ob streljanju topov in vsklikanju občinstva pomikati v morje. Tujcev je bilo v Trstu tem povodom izredno veliko.

Strašen umor. — V Št. Lenartu pri Mariboru je neki Janez Lipik umoril moža svoje hčere, Jan. Deutschmana. Razbil mu je s sekuro glavo, nato je vzel nož in mu jo je odrezal, razkosal truplo, zakopal ga v gnoj in ušel. V soboto se je javil sodnji sam. Zaprti so tudi njegovo hčer.

Mac Kinley ozdravi. Stanje se mu boljša tako, da upajo zdravniki, da v kratki dobi okreva. Po noči spi dobro. Rad bi govoril, ali to mu zabranjajo, da ne bi nastale vsled tega kake komplikacije v bolezní. Ljudstvo v razstavi je pozdravilo včeraj zadnji buletin, ki poroča o zboljanju Mac Kinleya, z največjim entuzijazmom.

Od raznih strani so došle brzjavke na Mac Kinleya. Tako je brzjavil tudi ruski car, ki pravi, da ga jako veseli, da se predsednik počuti bolje ter se pridružuje želji vsega ameriskega naroda, da kmalu okreva.

Slovenec v Ameriki. — Zdaj izhajajo že stiri slovenski listi v Ameriki. „Glas Naroda“ v Novem Jorku 2 krat na teden, — „Amerikanski Slovenec“ v Jolietu tednik, — „Nova Domovina“ v Clevelandu tednik, — in tem se je pridružila še „Zora“ v Chicagu, tednik.

Vsi ti listi so jako veliki, prav ameriškanski. Vzdržuje se pa v glavnem z oglasom, kajti Amerika je dežela reklame. V zadnji štev. „Amer. Slovenca“ smo našli 97 oglasov, med temi nekaj jako velikih. To je dokaz, kako vsi ameriškanski narodi iščejo in potrebujejo tudi Slovence.

V „Novi Domovini“ od 15. avgusta priporočuje Pavliha, kako se je razjeziti, ko mu je očital neki Anglež, da Slovenci preslabo napredujejo, da nimajo v svoji sredi bogatašev, nimajo v Clevelandu niti „Narodnega doma“, niti svojega parka, ne svojega pogrebne družstva, ne zalagatelja ledu, ne domače perilnice itd. Za je hotel Pavliha udariti z mareljo tega zavajalca, ko ga je pa Anglež potolažil s pripoznanjem, da imajo Slovenci ondi pa — nad 40 gostilnic. Dobra satira! Tudi v stari domovini je tako! Za krčmarje so Slovenci kakor rojeni. Zato je pa teh povsod preveč, da bi znali drugače denar služiti, do tega se jih razmeroma prav malo dokoplje!

Anglež je povedal Pavlihi o tem, zakaj Slovenci ne napredujejo, tudi to-le: Ako gre clovek po kaki kupčiji, naj opravi najpoprej kupčijo, potem naj gleda, kje si život okrepca. Slovenec pa, ko pride v kak kraj, popraša najprej po kaki krčmi in reče: Pojmo najprej na glažek dobrega. — Če clovek dobi groš v pest, mora gledati, kako dobi še drugega in tretjega; Slovenec pa dela narobe. Ko čuti groš v pesti, niti ne čaka, da bi se pri njem zgrel, marveč brž teče z njim v krčmo na glažek.

Nič čuda torej, ako je tudi v Clevelandu v severni Ameriki nad 40 slovenskih krčem. Kakor pri nas v stari domovini!

Pavliha v Ameriki pa se je dobro odrezal Angležu, kako hočejo Slovenci obogatiti v novem svetu. Zasolil mu jo je tako-le: Najpoprej obogati teh 40 krčmarjev; potem se lotimo drugih 40, pozneje zopet novih 40, tako da bomo nazadnje sami bogatini. Pavliha je s tem sapo zaprl porednemu Angležu, ki je — zbežal pred tako teorijo Pavlihe s Kranjskega. — Slovenci smo pač še daleč od resničnega napredka!

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva kajžico o teh boleznih. Vdobjiva se zastoj in franko v Schwann-Apotheke, Frankfurt A. M.

Išče se

pridno in snažno deklo z dobrimi spričevali; znati mora nekaj kuhati. Sprejme se tudi 16—18-letna deklica kot varuhinja enoletnega otroka. — Ponudbe na naslov: Adolf Ferrant v Gorici, Raffut št. 5.

100 do 300 gld. mesečno

lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glavica in ni nikakva nevarnost. — Ponudbe pod Ludwig Osterreicher, VIII Deutsche gasse 8 Budapest.

Naznanilo.

Podpisani naznanja, da je otvoril

brivsko podružnico

v ulici Duomo (pod Stolno cerkvijo, nasproti trgovine Drašček),

kjer bode mogel postreči cenj. svoje odjemalce, posebno spodnjega dela mesta ter one z dežele, bolj nego je to storil doslej.

Obe brivnici sta preskrbljeni z izbornimi delavskimi mašinami, da lahko obljublja točno in hitro postrežbo.

V zalogi ima vedno v veliki izberi vse potrebščine te stroke kakor najfinejša in navadna mila, vsakovrstne parfumarije za gospode in dame, vse po jako zmernih cenah.

Rojakom z mesta in dežele se toplo priporoča udani

Anton Pucelj,

lastnik brivnice na Travniku in pod Stolno cerkvijo.

Podpisana priporočata slečemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brnjavec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeški ulici št. 1
v lastni hiši, kjer je Trgovska obrtna zadruga.

Dobro ohranjena vinska preša

iz hrastovega lesu z dvema vijakoma in lepo izdelanim kamaatim koritom, kakor tudi nekaj vinske posode dobi se po ugodni ceni pri

Antonu Kravosu v Ajdovščini.

Lekarna Cristofoletti v Gorici

Prave in edine želočene kapljice
z znakom sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena znamka).

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva — Tekapljice vredijo radno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žlicico popije. Okrepje po kvarjenem želočee storé, da zgine v kratkem času omočica in životna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da clovek raji je.

Gena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročtve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

Cristofoletti v Gorici.

Sodi za vino več velikosti, že rabljeni, iz trdega lesa ter v dobrem stanju so na prodaj pri Franu Rusjanu v Gorici, ulica Velturini št. 9.

Veliko zalogo sivalnih strojev, dvokoles in slamoreznic raznih sistemov prve angleške tovarne „Melcal“

ima

SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Municipio št. 1

mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16

kjer je bila prej prodajalnica.

V zalogi imamo nad 100 sivalnih strojev vsake vrste na razpolago, kakor za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, tudi za umetno vezenje (Stickeri).

Cene koles so v gotovini od 80 gld. naprej.

Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!

Se toplo priporočamo z odličnim spoštovanjem udani

SAUNIG & DEKLEVA.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisemenim jamstvom razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad,

tovarna ur ter izvoz zlatinske Most (Česko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 375; srebrna ura Rem. fl. 580; srebrna verižica fl. 120; budilnik iz niklja fl. 195.

Tvrda je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetlinje iz razstav ter tisoče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastoj!

Karol Kavšek-a nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnimi na debelo in na drobno in zaloga poljedelskih strojev

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih poljedelskih strojev, v prvi vrsti mline in preše za sadje in grozdje najboljšega izdelka, potem gepeljne, slamoreznice, trijerje, mlaticnice, čistilnice, pluge (Sistem Sack) sploh vse stroje za poljedelstvo, po najnižjih tovarniških cenah in pod jamstvom za vsak kos.

Nad 200 različnih strojev v zalogi. Točna postrežba.

Ilustrovani slovenski ceniki brezplačno.

Ivan Schindler

Dunaj, III. Erdbergerstr. št. 12.

razpošilja gratis in franko kataloge v slovensko-italijanskem jeziku z več kakor 400 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebnih predmetih za kmetijstvo, vinarstvo, za obrtne in gospodarske namene

Cene nižje kakor drugod

Ugodni pogoji plačevanja.

Za realno postrežbo se garantira.

Solidne zastopnike se išče.

IVAN SCHINDLER

c. kr. privileg. lastnik.

Dunaj, III. Erdbergerstr. št. 12.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred naškoffijo št. 5. Podružnica konec Raščela št. 2.

Zaloge v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posejilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in modene ploščevine, orodja za razne obrti in pohišnaga, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico

izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gosposka ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izberi dospelo novo sveže blagó za jesensko in zimsko dobo, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden, Cheviot, Kammgarn i. dr.

Krasna izbira volnenin, forštajnov (porhet), „Lawn Tennis“ i. dr. za ženske obleke.

Priporoča izborno perilo, bombažasto in cvirnasto, katero prejemata iz prvih sležkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in cvirnaste, blago za blazine, plahte, kovtre, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovratnike, zapestnice, prsnike, ovratnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi uzorce, poštnine proste.